

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 1. avgusta 2022. godine
Br. ref.: RK 2029/22

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI28/22

Podnosilac

Fadil Marevci

Ocena ustavnosti
rešenja AC-AKP br. 06/2021 od 27. januara 2022. godine
Vrhovnog suda Kosova

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Fadil Marevci iz opštine Priština (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koga zastupa Ekrem Agushi, advokat iz Prištine.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je rešenje [AC-AKP br. 06/2021] od 27. januara 2022. godine Vrhovnog suda Kosova u vezi sa odlukom [HPCC/REC/74/2006] od 19. oktobra 2006. godine Komisije za stambene i imovinske zahteve Kosova (u daljem tekstu: KSIZK).

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporenog rešenja, kojim se navodi da su podnosiocu zahteva povređena osnovna prava i slobode zagarantovane članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i članom 46. [Zaštita imovine] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) u vezi sa članom 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavovima 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. (Procesuiranje podnesaka) i 47. (Individualni zahtevi) Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32 (Podnošenje podnesaka i odgovora) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 1. marta 2022. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
6. Dana 3. marta 2022. godine, predsednica Suda je, odlukom [KI28/21], imenovala sudiju Radomira Labana za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Selvete Gërxhaliu-Krasniqi (predsedavajuća), Safet Hoxha i Nexhmi Rexhepi (članovi).
7. Dana 11. marta 2022. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva. Istog dana, Sud je obavestio i Vrhovni sud o registraciji zahteva.
8. Dana 23. maja 2022. godine, supruga podnosioca zahteva je podnela Sudu dodatna dokumenta u vezi sa slučajem, ponavljajući iste navode koje je izneo podnosilac zahteva u svom prvom zahtevu.
9. Dana 6. jula 2022. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

10. Na osnovu spisa predmeta proizilazi da je podnosilac zahteva, u svojstvu kupca, i lice D.I., u svojstvu prodavca, 27. decembra 2001. godine, zaključio „*Ugovor o kupoprodaji nepokretnosti*“, odnosno, podnosilac zahteva je kupio stan koji se nalazi u Prištini, u naselju „Dardania“. Gore navedeni ugovor je overen u Opštinskom sudu u Prištini 11. marta 2002. godine odlukom [Vr. br. 1128/2002]. Na osnovu spisa predmeta proizilazi da su gore navedene strane ispunile ugovorne obaveze koje su proizašle iz gore navedenog ugovora, odnosno podnosilac zahteva je platio prodajnu cenu, dok je D.I. predao stan u posed.

11. Dana 28. juna 2001. godine, D.I. se obratio KSIZK-u sa zahtevom da mu se vrati pravo svojine na gore navedeni stan. Ovaj zahtev je registrovan u KSIZK-u pod brojem DS200498.
12. Dana 27. juna 2003. godine, KSIZK je, odlukom [HPCC/D/78/2003/C], usvojio zahtev D.I. i odlučio da mu se vrati pravo svojine na gore navedenu imovinu.
13. Na osnovu spisa predmeta proizilazi da je 3. septembra 2002. godine, R.E. podneo zahtev KSIZK-u, koji je registrovan pod brojem DS004209, gde je navodio da je vlasnik gore navedene imovine za koju podnosilac zahteva navodi da je 2001. godine kupio od lica D.I..
14. Dana 22. oktobra 2005. godine, KSIZK je, odlukom [HPCC/D/222/2005/A&C]), odlučio da se zahtev br. DS004209, podnet od strane R.E., usvoji i da mu se vrati pravo svojine na gore navedeni stan.
15. Protiv dve gore navedene odluke KSIZK-a, podnosilac zahteva je uložio žalbu drugostepenoj komisiji KSIZK-a, tražeći da se iste ukinu.
16. Dana 19. oktobra 2006. godine, drugostepena komisija KSIZK-a je, odlukom [HPCC/REC/74/2006], usvojila žalbu podnosioca zahteva i odlučila da se odluka [HPCC/D/222/2005/A&C]) i odluka [HPCC/D/78/2003/C] preinače i donese nova odluka po sadržaju. Što se tiče zahteva R.E., istaknuto je sledeće: „*Da mu se vrati pravo svojine, nakon što DSIP utvrdi iznos plaćanja za stan prema članu 4.2 UNMIK-ove Uredbe br. 2000/60*“. Što se tiče lica D.I., navodi se sledeće: „*Da podnese dokaz Direkciji da je vratio kupoprodajni iznos koju je primio od sadašnjeg stanara (F.M.) prema nevažećem ugovoru o kupoprodaji koji je zaključen između njih, da bi zatim Direkcija nadoknadila iznos koji su platili za kupovinu dotične imovine*“.
17. Odluka je postala *res judicata* 2006. godine.
18. Nakon toga, proizilazi da je Kosovska agencija za upoređivanje i verifikaciju imovine (u daljem tekstu: KAUVI), prema Zakonu 05/L-101, pored glavnog mandata nasledila deo nadležnosti Kosovske agencije za imovinu i Direkcije za stambena i imovinska pitanja (uglavnom za sprovođenje njenih pravosnažnih odluka).
19. Neutvrđenog datuma, KAUVI je obavestio R.E. o sprovođenju odluke [HPCC/REC/74/2006] i od poslednje navedenog, KAUVI je primio zahtev za vraćanje prava svojine prema odluci KSIZK-a.
20. Neutvrđenog datuma, KAUVI je obavestio D.I. o sprovođenju odluke [HPCC/REC/74/2006], a iz spisa predmeta proizilazi da poslednje navedeni nije podneo zahtev za naknadu.
21. Dana 13. decembra 2019. godine, KSIZK je, odlukom [KPCC/D/COMP/02/2019], u skladu sa pravosnažnom odlukom [HPCC/REC/74/2006] koja je doneta na osnovu zahteva R.E., poslednje navedenom potvrdio pravo svojine na gore navedenu imovinu i naredio da se isti upiše kao zakoniti vlasnik u javne knjige. U gore navedenoj odluci, razrađujući pravni okvir i pozivajući se na Administrativno uputstvo Vlade Republike Kosovo br. 10/2018 o programu kompenzacije za sprovođenje odluka Komisije za imovinsko stambene zahteve, ističe se da poslednje navedeno propisuje postupke, uslove i metode za sprovođenje 143 odluke KSIZK-a u vezi sa vraćanjem prava svojine. U odluci se dalje navodi da svaka druga strana koja je nepravедно zauzela stan mora isti da napusti u roku od 30 dana.

22. Dana 25. maja 2021. godine, KAUVI je dostavio dopis podnosiocu zahteva za oslobađanje gore navedene imovine.
23. Neutvrđenog datuma, podnosilac zahteva je uložio žalbu Vrhovnom sudu protiv odluke [HPCC/REC/74/2006] od 19. oktobra 2006. godine, navodeći, između ostalog, pogrešno utvrđenje činjeničnog stanja, povredu člana 102. [Opšta načela sudskog sistema] Ustava i povredu Zakona o obligacionim odnosima zbog ne obaveštenja o sprovedenom postupku.
24. Dana 27. januara 2022. godine, Vrhovni sud je, rešenjem [AC-AKP br. 06/2021], odbio, kao neprihvatljivu, žalbu podnosioca zahteva. U obrazloženju rešenja Vrhovnog suda, dodaje se da Vrhovni sud nema zakonsku nadležnost da odlučuje o odlukama KSIZK-a i KAUVI-a, obrazlažući:

“Odluka drugog stepena, konačnog u ovom predmetu HPCC/REC/74/2006 od 19. oktobra 2006. godine je pravosnažna u skladu sa članom 2, stav 7, gore navedene Uredbe br. 1999/23, na istu se ne može uložiti žalba u ovoj fazi ni prema Uredbi UNMIK-a br. 2000/60 jer odredbe ovih dve gore navedenih Uredbi koje su bile na snazi kao i kasniji zakonski akti i sada važeći koji regulišu ovu oblast, ne predviđaju neki redovni ili vanredni pravni lek napadanja prema konačnim odlukama Komisije za imovinsko stambene zahteve.

*Prema odredbama gore navedene Uredbe br. 1999/23, nakon odlučivanja od Komisije za imovinsko stambene zahteve, sa odlukom koja je postala konačna, odlučivano pitanje se tretira **res judicata**, jer prema članu 2.5. ove Uredbe, u pitanjima stambenih svojina, jurisdikcija lokalnih sudova je bio isključiv a komisija ima isključive nadležnosti za sve kategorije zahteva navedenih kao u članu 1.2. ove Uredbe.*

*Slično je i pravosuđe Ustavnog suda Republike Kosovo što se tiče konačnih odluka Komisije za imovinsko stambene zahteve (vidi presudu **sa brojem KI 104/10** Ustavnog suda a na specifičan način stavove 64-74 ove presude).“*

Navodi podnosioca

25. Sud podseća da podnosilac zahteva navodi da su mu osporenim odlukom povređena prava zaštićena članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, kao i članom 46. [Zaštita imovine] Ustava.
26. Podnosilac zahteva navodi da je ugovorom o kupoprodaji koji je zaključen 2001. godine stekao pravo svojine na stanu u kome živi preko 20 godina. Štaviše, s tim u vezi, podnosilac zahteva navodi da lice „R.E. nikada nijednim pravnim naslovom - pravosnažnim dokumentom nije dokazalo postojanje prava svojine na spornom stanu, dok pravo korišćenja stana ne predstavlja pravni naslov za sticanje svojine bez sprovođenja postupka kupoprodaje stanova”.
27. Podnosilac zahteva takođe navodi da R.E. nije mogao da stekne pravo svojine bez zaključivanja ugovora o kupoprodaji sa državom SFRJ.
28. Na kraju, podnosilac zahteva traži od Suda da proglasi zahtev prihvatljivim i ukine osporenu odluku.

Ocena prihvatljivosti zahteva

29. Sud prvo razmatra da li zahtev ispunjava kriterijume prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje utvrđene Zakonom i Poslovníkom.
30. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom“.

31. U nastavku, Sud razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, kao što su propisani u Zakonu. U tom smislu, Sud se prvo poziva na članove 47. [Individualni zahtevi], 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona, koji propisuju:

Član 47

[Individualni zahtevi]

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva“.

Član 48

[Tačnost podneska]

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori“.

Član 49

[Rokovi]

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku ...“.

32. Što se tiče ispunjenosti ovih uslova, Sud prvo ističe da je podnosilac zahteva ovlašćena strana koja osporava akt javnog organa, odnosno rešenje [AC-AKP br. 06/2021]. Vrhovnog suda Kosova od 27. januara 2022. godine, nakon što je iscrpeo sva pravna sredstva propisana zakonom.
33. Pored toga, Sud takođe razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti propisane u pravilu 39 [Kriterijumi o prihvatljivosti] Poslovníka. Pravilo 39 (3) (c) Poslovníka propisuje:

Pravilo 39.

Kriterijum o prihvatljivosti

“(3) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim pod sledećim uslovima:

[...]

c) kada zahtev nije *ratione temporis* u skladu sa Ustavom

[...].”

34. Sud primećuje da je u okolnostima ovog slučaja, postupak protiv podnosioca zahteva sproveden pred redovnim sudovima u vezi sa meritumom slučaja okončan odlukom [HPCC/REC/74/2006] od 19. oktobra 2006. godine. Nakon prijema poslednje navedene, podnosilac je koristio pravno sredstvo, tj. žalbu, pred Vrhovnim sudom. Dalje, u obrazloženju osporenog rešenja ističe da na osnovu člana 15.1 Zakona br. 05/L-010 protiv odluka Komisije za upoređivanje i verifikaciju imovine, kao i protiv odluka KSIZK-a, svaka stranka može podneti žalbu Vrhovnom sudu, međutim „prema ovom zakonu, nije propisano da odluke Direkcije za stambena i imovinska pitanja, odnosno Komisije za stambene i imovinske zahteve u okviru ove Direkcije, ili drugi naknadni akti doneti od strane KAUVI-a u vezi sa njihovom primenom, mogu da se osporavaju tužbom ili žalbom pred Vrhovnim sudom [...]. Pravosnažna drugostepena odluka, u ovom slučaju odluka HPCC/REC/74/2006 od 19. oktobra 2006. godine, je konačna u skladu sa članom 2 stav 7 gore navedene Uredbe br. 1999/23 i na istu se ne može uložiti žalba u ovoj fazi čak ni prema UNMIK-ovoj Uredbi br. 2000/6, jer odredbe ove dve gore navedene uredbe, koje su bile na snazi, a koje regulišu ovu oblast, nisu propisivale redovno ili vanredno pravno sredstvo za osporavanje pravosnažnih odluka Komisije za stambene i imovinske zahteve”.
35. S tim u vezi, Sud primećuje da je osporenim rešenjem Vrhovnog suda, gde je podnosilac zahteva izričito uložio žalbu protiv odluke [HPCC/REC/74/2006] od 19. oktobra 2006. godine, Vrhovni sud na osnovu gore navedenog obrazloženja odbio zahtev podnosioca kao nedozvoljen, ne razmatrajući slučaj podnosioca u meritumu.
36. Iz gore navedenog kao i od obrazloženja Vrhovnog suda, primećuje se da nakon Odluke [HPCC/REC/74/2006] od 19. oktobra 2006, podnosilac zahteva nije imao na raspolaganju nijedno drugo pravno sredstvo.
37. Shodno tome, na osnovu člana 49. Zakona, „odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu“ je odluka [HPCC/REC/74/2006] od 19. oktobra 2006. godine KSIZK-a koja je bila konačna. U tom smislu, Sud mora dalje da oceni da li je podnosilac zahteva podneo svoj zahtev Sudu u skladu sa članom 39 (3) (d) Poslovnika.
38. Da bi se utvrdila vremenska nadležnost Suda, neophodno je u svakom konkretnom slučaju identifikovati tačno vreme navodne povrede. Pri tome, Sud mora uzeti u obzir činjenice na koje se podnosilac zahteva žali i obim navodno povređenog ustavnog prava (vidi, predmet ESLJP-a: *Blečić protiv Hrvatske*, br. 59532/0, presuda od 8. marta 2006. godine, stav 82).
39. Sud primećuje da se podnosilac zahteva žali na rešenje [AC-AKP br. 06/2021] Vrhovnog suda Kosova od 27. januara 2022. godine, međutim, kao što je gore objašnjeno, odlukom [HPCC/REC/74/2006] od 19. oktobra 2006. godine se razmatrao meritum slučaja i ista je takođe postala pravosnažna tokom 2006. godine.
40. Na osnovu gore navedenog, Sud zaključuje da je do navodne povrede prava podnosioca zahteva zagarantovanih Ustavom došlo odlukom koja je postala *res judicata* pre 15. juna

2008. godine, što je datum stupanja na snagu Ustava i od tog datuma Sud ima vremensku nadležnost.

41. Sud zaključuje da su se radnje i odluke u vezi sa navodima podnosioca zahteva desile u različitim okolnostima i u vreme kada Sud nije imao vremensku nadležnost, te kao takve nisu *ratione temporis* u skladu sa Ustavom (vidi, slučajeve Suda: KI47/14, podnosilac zahteva: *Mustaf Zejnullahu*, rešenje o neprihvatljivosti od 11. avgusta 2014. godine, stav 25, KI54/14, podnosilac zahteva: *Hamdi Ademi*, rešenje o neprihvatljivosti od 30. juna 2014. godine, stav 21; KI62/19, *Gani Gashi*, rešenje o neprihvatljivosti od 13. novembra 2019. godine, stav 44).
42. Stoga, u skladu sa pravilom 39 (3) (d) Poslovnika, Sud zaključuje da zahtev u vezi sa navodom podnosioca zahteva treba da se proglasi neprihvatljiv, jer nije *ratione temporis* u skladu sa Ustavom.

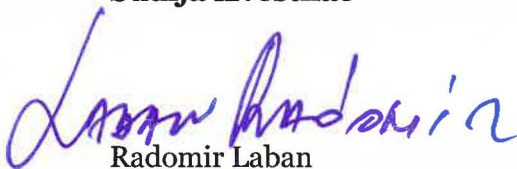
IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 20. Zakona i pravilom 39 (3) (d) Poslovnika, dana 6. jula 2022. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

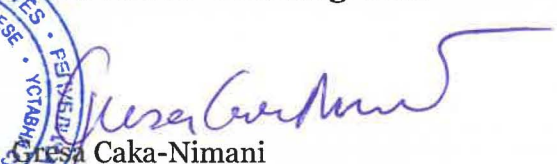
- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Radomir Laban

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani